ގޭގެ އަލިގަނޑު

އަފްޒާލް އަބްދުލް ސައްތާރު

މާތް الله ފިރިހެނާ ހެއްދެވުނުކަހަލައްވާ، އޭނާގެ ބަދިވެރިއެއްގެ ގޮތުގައި އަންހެނާ އުފެއްދަވާފައިވަނީ، ދުނިޔެ އާބާދުކުރުމަށް އިންސާނީ ނަސްލު އުފެދި ހުރިގޮތުގައި ދެމެހެއްޓުމަށްޓަކައެވެ. މިގޮތުން ރައްކާތެރި ގޮތުގައި ދެމިހުރެ ގުޅި، އެކުގައި ދިރިއުޅުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށްޓަކައި ކައިވެނީގެ މުޤައްދަސް ގުޅުން ޝަރުއުކުރައްވާފައެވެ. އަދި މިޝަރުއުގެ މަތިން ދެމަފިރިންނަށް ދަރިން ލިބި، އާއިލާއެއް އުފެދި، އާއިލީ ޒިންމާތައް ދެމަފިރިންގެ ދެމެދުގައި އިންސާފުގެ މަތިން ބެހިގެންދެއެވެ. އާއިލާ ބިނާކުރުމުގައި ފިރިމީހާ އެކާ އެއް ފަދައިން، އަންބިމީހާގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ކަމެއް މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ވަނީ. މިކަމުން ދޫކޮށްނުދީ، އާއިލާއެއް ބިނާ ކުރުމަށް އަންހެނުންނަށް ނުވާ ފިރިހެނުންނަށް ބަރާބަރަށް ކުރުން ދަތި ބަރަބަރު ކަމެވެ. އާއިލާގައި އަންހެނާގެ ދައުރު ބޭނުންކުރުމަށް ޙަދީޘް ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. "المرأة راعية فى بيت زوجها وهى مسئولة عن رعيتها "-أخرجه مسلم-މާނައީ، އަންހެނާއީ އޭނާގެ ގެ ބަލަހައްޓަންޖެހޭ މީހާއެވެ. އަދި އެކަމުގައި އޭނާ އަދާ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭނީ މީހާއެވެ."

އަންބިމީހާ އާއި ފިރިމީހާގެ ޚާލާއި ހިތުގެ ފިހިކަމެއް ކަމުގައި ލެއްވިއެވެ. ހަމައެފަދައިން އެމީހުންގެ ފުރުން މިބިމުގައި ހަޔާތާރިއްސާގެ ގޮތުގައި ދުރުއަންނަން ދަރިފަސްކޮޅެއް އުފައްދަ، އެދަރިންނަށް ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމުގެ ޒިންމާ ދޭން "ދުނިޔަވީ ޝަރުޢީއެއް" ކަމުގައި މާތްالله އޭނާ ލައްވިއެވެ. ބަލައެއް ފިލާސަފަތުން ސިފަކުރައްވާ ގޮތުގައި، އަންހެނާ އަކީ އިންސާނީ ނަސްލު އުފައްދާ ދުވަލެއްގެ ގޮތުގައިވާ ދަނޑު ބިމެކެވެ. މިކަން ގޮވާން ކުރިއްވާ ބިމަކަށް ނޫނީ، ފަހަރަ މާވާ އާއި މުރު ގޮވާމުގެ ބާވަތްތަކެއް ނުނިކުތުނަ ފަދައިން، އަންބިފަންތަކާއި މައިފަންތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން ދީފައިވާ އަންހެނަކަށް މާނޯ ރަނގަޅު ޖީލެއް ބިނާ ނުކުރެވޭނެކަމީ ސާބިތުކަމެއް ހުރިކަމުގައި ނުދެވޭނެއެވެ.

ޙަދީޘް ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. "الدنيا متاع وخير متاعها المرأة الصالحة"_مسلم _މާނައީ، "ދުނިޔެއަކީ އުފާވެރި އަތުވެ ޙިދުނިވި ތަކެތެވެ. ދުނިޔޭގައި ޙިދުނިވި އެންމެ ބޮޑު އުފާވެރި ތަކެތި ސާލިޙު އަންބެކެވެ." މިޙަދީޘްގެ މާނައިން އިސްލާމްދީނުގައި މީހާ ހެޔޮ ޢަމަލު ސާލިޙު އަންހެނުންނަށް އޭނާގެ ބޭރުގައި އެކިފަރާތް ޙައްޤު އަދާކުރުމުގައި ފަސްނުޖެހި، ތަރުބިއްޔަތުގެ ހިތާމައެއްގައި އުމަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި ސާބިތު ވެހުން އަންހެނާއެވެ. މިގޮތުން އާއިލާއެއްގައި އަންހެނާގެ ދައުރަކީ ކާބަ ކަމުއެއް ހިފެހެއްޓުން ނަޒަރިއްޔާތަކަށްވެ.

1. ފިރިމީހާގެ ޙައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވުން

އާއިލާއެއްގައި އަތްބަކި ކުރެވެންޖެހޭ އެންމެ ފުރަތަ އަދި މައިގަނޑު އެއް ދައުރަކީ އޭނާގެ ފިރިމީހާގެ ޙައްޤުތަކަށް ރައްކާތެރިވުމެވެ. މިގޮ މާނައަކީ، ފިރިމީހާ އަރުތަކާއި އަނބިމީހާ އަދާކުރުން ވާޖިބުވެގެންވާ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރުމުގައި ސަމާލުވުމެވެ. މިޙައްޤުތަކުގެ ތެރޭގައި އުނދުދުވަކަށް ނުވާ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ފިރިމީހާއަށް ކިޔަމަންތެރިވުމާއި، އޭނާ އަށް އިޙްތިރާމްކުރުމާއި އޭނާގެ ސިއްރުތަށް ހިފެހެއްޓުމެވެ. މިގޮތް އިޙްތިރާމް އޭނާގެ ކަންތައްތަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ތެރެއިން، އަބަދުވެސް ފިރިމީހާގެ ރުހުމާއި ލިބޭ ހިތްހަމަޖެހުމާއި އޭނާ އުފާވެރިކުރުމާއި ހިތްހަމަޖެހުމާއި އަރާމު

ހާލަތުގައި އޭނާގެ މަސައްކަތްތަކުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ޙައްޤެކެވެ ބައްޕަގައި އޭނާގެ ދައުރު ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދާކުރުމަށް ބާރުއަޅައިދޭ ރިވެތި ވަޒީފާ އިސްތިޢުމާލުކުރެވޭނެ.

ފިރިމީހާއަށް ކިޔަމަންތެރިވުމަކީ އަމުރުކުރައްވާ މާތް ރަސޫލާ މުޙައްމަދު صلى الله عليه وسلم ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ."لَوْ كُنْتُ آمِرًا أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ لَأَمَرْتُ النِّسَاءَ أَنْ يَسْجُدْنَ لِأَزْوَاجِهِنَّ" -أبو داود- މާނައީ: "ތިމަން ރަސޫލާ މީހަކަށް ސަޖިދަކުރުމަށް މީހަކަށް އަމުރު ކުރައްވާނަމަ، ފިރިންނަށް ސަޖިދަކުރުމަށް އަންހެނުންނަށް އަމުރު ކުރެއްވީމުހެވެ." މިބަޔާނުން ދޭހަވާ ގޮތުގައި އަންހެނާ މާތްالله އަށް ކިޔަމަންތެރިވުމަށް ފަހުގައި، އޭނާގެ ފިރިމީހާ އަށް ކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ކުރިން އޭނާ އަދާކުރަން ޖެހޭ އެހެން އެއްވެސް މަސްއޫލިއްޔަތެއް ނުވެއެވެ. ފިރިމީހާއަށް ކިޔަމަންތެރިވުމަށް ބޮޑު އަހައްމިއްޔަތު ދީފައިވާ އެހެން ބަޔާނެއްގައި ވަނީ، "لاَ يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلاَّ بِإِذْنِهِ" -متفق عليه- މިބަޔާނުގެ މާނައީ، "އަންހެނަކަށް، އޭނާގެ ފިރިމީހާގެ ހާޒިރުގައި އޭނާ ފިރިމީހާގެ އިޛުނަ ލިބިގެން މެނުވީ ސުންނަތް ރޯދަ ހިފުން ހުއްދައެއް ނުވެއެވެ."

ފިރިމީހާ އަށް ކިޔަމަންތެރިވާ އެހާ އަށް އިޙްސާނުކުރުމުގެ އިތުރުން، އޭނާގެ ހިތް ފޮނިކުރުމަށް ކުރުމުން ފުރުޞަތުދީ، އޭނާގެ މުނިފޫހިފިލުވުމަށް އުޅުމުގައި ހިނިތުންވުން ގެންގުޅުމަށް، އަބަދުވެސް ހިނިތުންވެފައިވާ މޫނަކައިގެން އޭނާ އަށް އިސްތިޤްބާލުކުރުމާއި، އުޅުމުގައި އޭނާ އަށް ވަފާތެރިވުން ހިތްހަމަޖެހުމާއި ފިރިމީހާ ރަނގަޅަށް އޭނާގެ ހިތްގައިވާ ފޮނިކަން ދުރުކުރެވޭތަކުން ވަކިވެލާމެވެ.

ފިރިމީހާގެ ރުހުމާއި އޭނާގެ ފޮނިބައި ކުރުން ހޯދުމުގައި އަނބިން ސަލާމަތްވެވޭނެ ޖަންނަތެވެ. އޭނާ ނަބިއްޔާ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسلم ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. "أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا رَاضٍ عَنْهَا دَخَلَتِ الْجَنَّةَ " (ترمذي) މާނައީ: "ފިރިމީހާ ރުހިގެންވާ ހާލުގައި މަރުވެއްޖެ އަންހެނާ ސުވަރުގެ ވަދެއްޖެއެވެ." މިއާއި އެކު އަންހެނަކަށް ސުވަރުގެއިން ވެސް ލިބޭނެ އެންމެ ބޮޑު ނިޢުމަތަކީ ޖަންނަތުލްފިރުދައުސްގައި އެކު ސުވަރުގޭގައި ފިރިއާއެކު

އުފާވެރި އަރާމުކަމުގައި ވަގުތުކަން ހަނދާންކޮށް ފިރިހެނުންގެ ދުރުން ހާލުގައިވެސް މަސައްކަތްކުރަނީ އަންހެނުންގެ ޙައްޤު ބަލަހައްޓާ އެންމެ ބޮޑު ކާމިޔާބީއެވެ.

2. ދަރިންގެ ބައްޕަމީހާ އަދާކުރުން:

ދަރިންނަކީ ކައިވެނީގެ މޭވާ ގޮތުގައި މާތް الله ދެއްވާ ފިރިހެނުން ދެއްވާ ނިޢުމަތެކެވެ. އެދަރިންގެ ބައްޕަމީހާ އަދާކުރާ އެކުދިންނަށް ތަރުބިއްޔަތުދީ ދެމެހެއްޓުމަކީ މައިންބަފައިންގެ ޒިންމާއެއްކަމުގައި ވިސްނުމެވެ، ދަރިން ބޮޑުވުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެންމެ ބޮޑަށް ހަވާލުކުރެވިފައިވަނީ މަންމަހަށެވެ. އެހެނީ ދަރިފުޅު ބަނޑުގައި އުފުލާ ގެންގުޅުނު، ނުވަ މަހާއި ނުވަ ދުވަސް ވަންދެން ވިހާއި ކާޅުދުން އިރުޝާދުކުރަނީ މަންމައެވެ. ދަރިފުޅު ވިހެއުމުގެ ފަހުން އަޅާ ވަނީތަކާ މަންމަގެ ހަނދާން ދުވަހަށް ވެސް ފިލާއިގެން ނުދަނީ ކަންނެކެވެ. ދަރިފުޅު ވިހެއުމަށް ފަހު ކުޑަ ހާސްކަމެއް، އެ ދަރިފުޅަކަށް ބޭނުންވާ އަޅާލުމާއި ވަގުތުގައި ނަމާދު ނިދި ގޮހަމެ އެދަރިފުޅު ނުކުރެވޭނޭނެވެ. އެދި ލޯބިވާ އެކި އެކަން ދުވަހެއް ވަންދެން ގޮތެއް ހަރުދުއެވެ. މިގޮތުން ކަންތައް ކުޑަކުއްޖަކު ހިފެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔާ ފަދަ ތަރުބިއްޔަތު ދޭނެ ހާއްސަ މީހަކު ކުރިމަތިވިޔަސް ކުދިންނަށް ލޯބިބާއް އުފުލިދިނުމާ ކުއްޖެކެވެ. މިހެންވީ ކަމަކާއި އެއް ދުވަހުގެ އެންމެންނާ ހެޔޮގޮތުގައި ރައްކާތެރިވުމާ، ތަރުބިއްޔާ ބަލައިދިނުމާ އާއި މަޢުލޫމާތުދީ ބެހިޔާ ސިފަ އެނާ އަދި މަޤުބޫލުވުމުގެ ދަރިފުޅު ވިހެއުމަށްފަހު ބޮޑުވެ ތަސައްވުރު ފުރިހަމަ ދަރިން މަސަތްކަތްކޮށް، އެކުދިންނާ އަޅާލާ ބަލަހައްޓާބަލަހާ. އަދި އެކަމުގެ ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތު ތަރުބިއްޔަ ކުދިންނާ އެކު ހަވާލުވެއެވެ.

މައިން ދަރިންނަށްކަމުގައި އަދާކުރަންޖެހޭ ބައްޕަމީހާ، އެކުދިން ވިހެއުމަށްފަހު އެކުދިންނަށް އަޅާލުން ޖެހޭ އެންމެ ފުރިހަމަ ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމުގައި ކުދިންނާ އެކު އަޅާލާ އެކުދިންގެ ކަންތައްތަކާ ކުރިއަށް އެކުދިން ރަނގަޅަށް ބަލާ ތަރުބިއްޔަތުދިނުމަކީވެ. ކުއްޖާ ދުނިޔެއަށް އައުމަށް ފަހު އޭނާގެ ބައްޕަގައި ބަޔާނާ އާއި އެކު ހަވާލުވާ ފަރުވާތައް ކުރުމަށް ހިތް ފަދަ އޭނާގެ މަސައްކަތް އާއި އެކުގައި ހަވާލުވެއެވެ.

މީގެ ސަބަބުން މަންމަގެ މިޒާޖާއި އަޚްލާޤުގެ އަސަރު ކުއްޖާ އަށް ކުރާކަމަށް ސައިންސް ހޯދާފައެވެ. މިކަމަށްޓަކައި ޔަޤީނީ ރަސޫލާ صلى الله عليه وسام ޚިޔާރުކުރުންނަން އަމުރުކުރައްވާފައިވަނީ އެމީހުންގެ ދަރިންނަށް ރަނގަޅު މަންމައިން ހޯދައިދިނުމަށެވެ. އެކަލޭގެފާނު ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. "تخيروا لنطفكم" -رواه ابن ماجه- މާނައީ، "ތިޔަބައިމީހުންގެ ދަރިފަސްކޮޅަށްޓަކައި ރަނގަޅު ބައިވެރިއަކު އިޚްތިޔާރުކުރާށެވެ." މިބަޔާނުންވެސް އަޚްލާޤު ރަނގަޅު، ދީންވެރި މަޢުމައިލީ އަދި އާއިލީ މަތީކަން އިސްލާމްދީން ބޭނުންވާ މިންވަރު ހާމަވެގެންދެއެވެ.

ދަރިފުޅު ބޮޑުވުމުން އަންނަ ވަރަކަށް މަސްތަ ދަރިފުޅަށް ކޮށްދޭން ޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި، ދޭންޖެހޭ ސަމާލުކަމަށް ތަރުބިއްޔަތު ބަދަލުތަކެއް އާދެއެވެ. އެގޮތުން ދަރިފުޅުގެ އުމުރާއި ގުޅޭގޮތަށް އޭނާ އަށް ދީނީ ތަޢުލީމު އުނގަންނައިދީ، އަޚްލާޤީ ތަރުބިއްޔަ ސިފަތަކުން ތަރުބިއްޔަތުކުރުމެވެ. އަދި ފުރާވަރު އަރައުން އަންނަ ވަރަކަށް ދުނިޔޭއެއް ގޮތުގެއިރު، ކުއްޖާ ހެޔޮލެއްކުރާފަ، ދިނުމުގެ ތަރުބިއްޔަ އާއިލީ ތަރުބިއްޔަތުކުރުމުގައި އެންމެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާކުރަންޖެހެނީ ކުއްޖާގެ މަންމައެވެ. މީގެ އިތުރުން ކުއްޖާ ޖުވާނަކަށްވެ، ތަސައްރަރު ފުދި ކައިވެނިކުރުމާއި ހަމައަށް ދަރަންނަށް، އާއްމުގޮތުން އުންމު ގޮތް ފަރުވާލުވުމަށް ވާންޖެހޭ ދަރިއިން، އާއްމު ކަންކަން ބަލަހައްޓާ، އާއްމު އުޅޭ ތޮބާ ގޮތް ބެލުމުގައި މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ޖާންމާ ކުރީގެ ދައުރުވެސް ބަލަހައްޓަން ތެރިޔާ ވެސް ހުރި މަންމައެވެ.

އަންހެނާ އަކީ އާއިލާގެ ދިރުމެވެ. މިހާރު ހުރިމަށްޓަކައި ފުޅާއި މަސްއޫލާ ބޮޑުތަކެއް ބެލެހެއްޓުމަށް، އާއިލާއަށް ބިނާކުރުމަށްޓަކައި ހިތްވަރާ އަންހެނުން ބޮޑުތަކެވެ. ކާމިޔާބު ކުރާމާ ފަރިހަމަވާ ފަރާތަކީ ކުދިންތަ އަންހެނުންގެ ބުރަ މަސައްކަތް ވާ ކަމަށް ބެލުމަށް ވާހަކަ އަދި ތަރު ބަޔާން ރިވެތިކޮށް. ބާއްޖަވެރި ބައިތަކުގެ ބިނާކުރަން ޓަކައި ހުރި ފަދަ އަންހެނުންނަށް އިޙްތިރާމުކުރުމަށް ރަސޫލާ صلى الله عليه وسام އަންނަމަތް އިރުޝާދުދެއްވާފައިވެސް މިސަބަބަށްޓަކައެވެ. ރަނގަޅު ޖީލެއް ބިނާކުރުމަށްޓަކައި ދުނިޔަމަލުގެ ކާންދި ގާއިމުގެ އާލަމަށް މަތިވެރިކަން ރަނގަޅު ހަމަވަރު ފުރާބު ބޭނުންވާނެކަން ގައިމެވެ.